

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

MÁSODIK SZEKCIÓ

RÓZSA kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(30789/05. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2009. április 28.

*Ezen határozat az Egyezmény 44. Cikkének 2. bekezdésében foglalt
köörülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.*

A Rózsa kontra Magyarország ügyben,
Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként
tartott ülésén, melynek tagjai voltak:
Françoise Tulkens, *Elnök*,
Ireneu Cabral Barreto,
Vladimiro Zagrebelsky,
Danutė Jočienė,
Sajó András,
Nona Tsotsoria,
İşıl Karakaş, *bírák*
és Sally Dollé, *Hivatalvezető*,
2009. április 7-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően
az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (30789/05. sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. Cikke alapján két magyar állampolgár, Rózsa Ferenc és Rózsa István („a kérelmezők”) 2005. augusztus 8-án terjesztett a Bíróság elé.

2. A kérelmezőket Kelemen T., Tatán praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) dr. Hóltzl Lipót Képviselő képviselte az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumból.

1. A kérelmezők azt állították, hogy az Ítéletábrla és a Legfelsőbb Bíróság keresetindítási jogot (*locus standi*) megtagadó határozatai megsértették az Egyezmény 6. Cikkének 1. bekezdése alapján számukra implicite biztosított, bírósághoz forduláshoz való jogot.

4. 2007. szeptember 20-án a Bíróság úgy határozott, hogy közli a panaszt a Kormánnyal. Az Egyezmény 29. Cikkének 3. bekezdése alapján úgy döntött, hogy a kérelem érdemét és elfogadhatóságát együttesen vizsgálja meg.

5. A kérelmezők és a Kormány is észrevételeket terjesztett elő a kérelem érdemével kapcsolatban (59. szabály 1. bekezdés).

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

6. A kérelmezők – megnevezésük sorrendjében – 1951-ben, illetve 1949-ben születtek és Budapesten élnek.

7. A kérelmezők – megnevezésük sorrendjében – 50%-os, illetve 10%-os üzletrész-tulajdonnal rendelkeznek a D. Kft.-ben. A Fővárosi Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság határozatai 1998-ban a D. Kft. felszámolását rendelték el, s az M. Kft.-t jelölték ki felszámolónak.

8. 2001-ben a kérelmezők államigazgatási jogkörben okozott kár miatt kártérítési pert indítottak a két bíróság ellen, kártérítést követelve a szerintük jogellenesen elrendelt felszámolás miatt.

9. 2002. december 6-án a Pest Megyei Bíróság elutasította a keresetet, megállapítva, hogy bár a felszámolás elrendelése jogellenes volt, a felróhatóság mértéke a két bíróság esetében nem indokolta a kártérítési felelősség megállapítását.

10. Fellebbezés nyomán 2003. december 11-én a Fővárosi Ítéltábla helyben hagyta az elsőfokú határozatot, de megváltoztatta annak érvelését. Megállapította, hogy a kérelmezők nem rendelkeztek keresetindítási joggal (*locus standi*), mivel a gazdasági társaság felszámolás alatt állt, s csak a felszámolónak volt képessége arra, hogy a társaság nevében pereljen.

11. A kérelmezők felülvizsgálati kérelmet terjesztettek a Legfelsőbb Bíróság elé. Előadták, hogy követelésük nem a társaság által elszenvedett valamely veszteséggel volt kapcsolatos. Személyes kártérítést követeltek a jogellenesen elrendelt felszámolás következtében az üzletrészükből bekövetkezett értékvesztés miatt.

12. 2005. február 10-én a Legfelsőbb Bíróság elutasította a kérelmezők kérelmét, megismételve azt az álláspontot, hogy a kérelmezők nem rendelkeztek keresetindítási joggal (*locus standi*) az ügyben. Ez a határozat 2005. március 11-én került kézbesítésre.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

13. A kérelmezők az Egyezmény 6. és 13. Cikke alapján panaszolták, hogy az Ítéltábla és a Legfelsőbb Bíróság perindítás lehetőségét tőlük megtagadó határozatai a bírósághoz forduláshoz való joguk megsértését jelentették.

14. A Bíróság úgy véli, hogy a panaszt az Egyezmény 6. Cikkének 1. bekezdése alapján kell vizsgálni, amelynek releváns része kimondja

“Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét ... bíróság tisztességesen tárgyalja ... és ... hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában ...”

A. Elfogadhatóság

15. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. Cikkének 3. bekezdése szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

B. Érdem

16. A Kormány elismerte, hogy csak a felszámolónak volt képessége arra, hogy pert indítson a gazdasági társaság által elszenvedett kár megtérítése iránt. A Kormány szerint azonban a kérelmezők bírósághoz forduláshoz fűződő joga nem sérült: ha úgy ítélték meg, hogy kárt szenvedtek azért, mert a felszámoló elmulasztott kártérítést követelni a felszámolást jogellenesen elrendelő bíróságoktól, akkor pert indíthattak volna a felszámoló ellen.

17. A kérelmezők fenntartották, hogy ők a társaságuk felszámolását tévesen elrendelő bíróságok kártérítési felelősségének megállapítását kérték, akik miatt üzletrészüik értéke – így vagyonuk – csökkent. Egy ilyen pert nem helyettesíthetett a felszámolás alatt álló társaság nevében a felszámoló által benyújtott kártérítési kereset. Nem állt rendelkezésükre olyan jogi eszköz, amely biztosította volna, hogy a felszámoló valóban megindít egy ilyen eljárást. Ha a felszámoló úgy döntött volna, hogy nem indítja meg az eljárást, az nem keletkeztetett volna automatikus kártérítési felelősséget a kérelmezők irányába. Mindenesetre abszurd lett volna elvárni a felszámolótól, hogy kártérítésért perelje azokat a bíróságokat, amelyekről kijelölése származott.

18. A Bíróság annak megállapításával kezdi, hogy a kérelmezők perindítási képességének a korlátozását a bírósághoz forduláshoz való jog szemszögéből kell megvizsgálni. A Bíróság megismétli, hogy a 6. Cikk 1. bekezdése mindenki számára biztosítja azt a jogot, hogy polgári jogi jogaival és kötelezettségeivel kapcsolatos igényét bíróság elé terjessze. Ilyen módon ez a “bírósághoz való jog”-ot jelenti, amelynek egyik aspektusa a bírósághoz fordulás joga, vagyis az a jog, hogy valaki polgári ügyekben bíróság előtt eljárást indítson (ld. *Golder v. the United Kingdom*, 21 February 1975, Series A no. 18, §§ 35-36). Ez a jog csak olyan “polgári jogi jogokkal és kötelezettségekkel” kapcsolatos jogvitákra (“*perekre*”) terjed ki, amely jogok vagy kötelezettségek tekintetében a hazai jog által való elismertség mellett legalább érvelni lehet (ld., *inter alia*, *James and Others v. the United Kingdom*, 21 February 1986, Series A no. 98, § 81;

Powell and Rayner v. the United Kingdom, 21 February 1990, Series A no. 172, § 36).

19. A Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmezők keresetindítási képességének a korlátozása kárral kapcsolatos jogvitát, azaz vagyoni természetű kérdést érintett. Ezért arra a 6. Cikk polgári jogi vonatkozása alkalmazandó.

20. Továbbá, a Bíróság megismétli, hogy a “bíróshoz való jog” nem abszolút. Hallgatólagos korlátozások alá eshet, különösen a fellebbezés elfogadhatósági feltételei tekintetében, hiszen a dolog természeténél fogva ezt a kérdést az Államnak kell szabályoznia, amely ebben a vonatkozásban bizonyos fokú mérlegelési szabadsággal rendelkezik (ld. *Ashingdane v. the United Kingdom*, 28 May 1985, Series A no. 93, § 57). E korlátozások azonban nem korlátozhatják vagy redukálhatják a személy bíróshoz fordulásának lehetőségét olyan módon vagy olyan mértékben, amely e jog lényegét sérti. Végül, az ilyen korlátozások összeegyeztethetetlenek a 6. Cikk 1. bekezdésével abban az esetben, ha nem törvényes célt szolgálnak, vagy nem áll fenn ésszerű arányossági viszony az alkalmazott eszközök, és az elérni kívánt cél között (ld. *Levages Prestations Services v. France*, 23 October 1996, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-V, § 40; *Luordo v. Italy*, no. 32190/96, § 85, ECHR 2003-IX).

21. A Bíróság elismeri, hogy valamely társaság felszámolása során az üzletrész-tulajdonosok keresetindítási képességének korlátozása azt a célt szolgálja, hogy vagyoni jogok tekintetében a felszámolót illesse meg a társaság bíróshoz előtti képviselőjének a joga, mivel a felszámoló felel a társaság vagyonával való gazdálkodásért. Magától értetődő, hogy az ilyen kérdésekkel kapcsolatos viták jelentős kihatással lehetnek a felszámolás alatt álló társaság vagyonát képező eszközökre és kötelezettségekre. Ezért ennek a korlátozásnak a célja mások, nevezetesen a hitelezők jogainak és érdekeinek védelme (ld. fent idézett *Luordo*, § 86).

22. A jelen ügyben azonban a Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmezők társaságának felszámolására vitatható módon és tévesen került sor, s hogy a kérelmezők a felelős hatóságoktól követeltek kártérítést az üzletrészüik értékében bekövetkezett csökkenés miatt. Az Ítélet táblája és a Legfelsőbb Bíróság úgy vélte, hogy ilyen pert csak a felszámoló indíthat a társaság nevében; a kérelmezők üzletrész-tulajdonosként nem rendelkeztek azzal a joggal, hogy fellépjenek egy ilyen eljárásban. A Bíróság emlékeztet a Kormány állítására, miszerint a kérelmezők perelhették volna a felszámolót, ha úgy ítélték meg, hogy a perindítás felszámoló általi elmulasztása kárt okozott nekik. A Bíróságot azonban nem győzi meg ez az érv, különösen a kérelmezők tulajdonoskénti keresetindítási jogának (*locus standi*) kategorikus elutasítása fényében. A Bíróság megismétli, hogy az Egyezményt és annak jegyzőkönyveit úgy kell értelmezni, hogy azok nem teoretikus és látszólagos, hanem gyakorlati és hatékony jogokat biztosítanak. A Bíróság szerint ésszerűtlen annak elvárása a felszámolótól –

aki inkább a hitelezők kifizetéséért volt felelős, nem pedig az üzletrész-tulajdonosok érdekeinek védelméért – , hogy a társaság nevében államigazgatási jogkörben okozott kár miatt perelje ugyanazokat a bíróságokat, amelyek a felszámolást elrendelték, és amelyek a felszámoló kijelöléséről határoztak (ld., analógiaként, *Capital Bank AD v. Bulgaria* (dec.), no. 49429/99, 9 September 2004). Továbbá, a felszámoló perlés elmulasztása miatti, az üzletrész-tulajdonosok részére fizetendő kártérítés iránti perlésének megkívánása túlzottan terhesnek bizonyult volna az üzletrész-tulajdonosok számára, s vagyoni érdekeik védelme szempontjából látszólagos megoldást jelentett volna.

23. A Bíróság ezért úgy véli, hogy a bíróságok nem találták meg a megfelelő egyensúlyt a hitelezők kifizetésének biztosításához fűződő közérdek, valamint a kérelmezők bírósághoz forduláshoz fűződő személyes érdeke között. Ezért a kérelmezők jogába történt beavatkozás aránytalan volt az elérni kívánt célhoz képest.

24. Fentiekre tekintettel a Bíróság arra a következtetésre jut, hogy az Egyezmény 6. Cikkének 1. bekezdése alapján biztosított bírósághoz fordulás jogát megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

25. Az Egyezmény 41. Cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

26. Az üzletrészükből bekövetkezett értékvesztés miatt Rózsa Ferenc 4993000 euró, Rózsa István pedig 999000 euró vagyoni kártérítést követelt. Továbbá, Rózsa Ferenc 850000 euró, Rózsa István pedig 200000 euró nem vagyoni kártérítést kért.

27. A Kormány vitatta az igényeket.

28. A Bíróság nem talál okozati kapcsolatot a megállapított jogsértés és az állított vagyoni kár között. Ezért ezeket az igényeket elutasítja. A Bíróság azonban úgy véli, hogy a kérelmezők nem vagyoni kárt szenvedtek. Méltányossági alapon ilyen címen fejenként 2000 eurót ítél meg számukra.

29. Továbbá, a Bíróság megjegyzi, hogy amikor – mint a jelen ügyben is – valamely kérelmezőtől az Egyezményben lefektetett tisztességes eljárás követelményével összeegyeztethetetlen módon tagadják meg a bírósághoz fordulás jogát, akkor a kérelemre történő perújítás vagy felülvizsgálat elvileg a jogsértés orvoslásának megfelelő módját jelenti (ld., *mutatis*

mutandis, Öcalan v. Turkey [GC], no. 46221/99, §§ 207-210, ECHR 2005-IV).

B. Költségek és kiadások

30. A hazai eljárásban felmerült jogi költségek és illetékek tekintetében Rózsa Ferenc összesen 31754 eurót, Rózsa István pedig 20208 eurót követelt. Az első összegből 15216 euró a Fővárosi Bíróság, 6538 euró az Ítéletábra, 10000 euró pedig a Legfelsőbb Bíróság előtti eljárással összefüggésben merült fel. A második összegből 5977 euró, 4231 euró, illetve 10000 euró merült fel ugyanezen bíróságok előtt költségként. A Bíróság előtt felmerült költségek tekintetében a kérelmezők benyújtották az ügyvédjükkel kötött megállapodást, amely szerint az ügyvéd díja a Bíróság által megítélt összeg 10%-a.

31. A Kormány vitatta az igényeket.

32. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező akkor és annyiban jogosult a költségek és kiadások megtérítésére, hogyha bizonyítja, hogy azok ténylegesen és szükségszerűen merültek fel, és összegüket tekintve ésszerűek. A jelen ügyben a hazai eljárás tekintetében a Bíróság elfogadja, hogy az Ítéletábra és a Legfelsőbb Bíróság előtt felmerült költségek szükségesek voltak a megállapított jogsértés megakadályozásának megkísérléséhez, de a kérelmezők perindítási jogát (*locus standi*) nem tagadó Fővárosi Bíróság előtt felmerült összeg szükségességét nem fogadja el. A Bíróság ezért ilyen címen 16538 eurót ítél meg Rózsa Ferenc, 14231 eurót pedig Rózsa István számára. A Bíróság előtt felmerült költségeket illetően, a birtokában lévő dokumentumokra és a fenti kritériumokra figyelemmel, a Bíróság a kérelmezők számára együttesen 1000 euró megítélését tartja ésszerűnek.

C. Késedelmi kamat

33. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális kölcsönkamatán kell alapulnia, amelyhez további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Elfogadhatóvá *nyilvánítja* a kérelmet;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 6. Cikkének 1. bekezdését megsértették;

3. *Megállapítja:*

(a) hogy az alperes Államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. Cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmezők számára

(i) nem vagyoni kár tekintetében fejenként 2000 (kétezer) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;

(ii) költségek és kiadások tekintetében Rózsa Ferenc számára 16538 eurót (tizenhatezer ötszázharmincyolc), Rózsa István számára 14231 (tizennégyezer kétszázharmincegy) eurót, a kérelmezők számára együttesen 1000 (egyezer) eurót, továbbá az ezen összegeket terhelő adók összegét;

kell kifizetnie az alperes Állam nemzeti valutájában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával;

(b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után;

4. A kérelmezők igazságos elégtétellel kapcsolatos további igényeit *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2009. április 28-án, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. § 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Sally Dollé
Hivatalvezető

Françoise Tulkens
Elnök

